

WYJAŚNIENIA W ZAKRESIE ART. 15ZZB – 15ZZE USTAWY ANTYKRYZYSOWEJ

WYKAZ SKRÓTÓW:

decyzja Komisji – decyzja z dnia 23 kwietnia 2020 r. w sprawie **SA.56922** - *Polskie środki antykryzysowe - COVID-19 - dopłaty do wynagrodzeń, ulgi podatkowe i w zakresie składek na ubezpieczenia społeczne oraz inne środki*, zamieszczona na stronie internetowej UOKiK (Pomoc Publiczna/Informacje ogólne/Covid-19 a pomoc publiczna/Polskie programy pomocowe);

Komunikat Komisji – Komunikat Komisji – *Tymczasowe ramy środków pomocy w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19* (Dz. Urz. UE C 91 I/1 z 20.03.2020 r.), ze zmianami wprowadzonymi Komunikatem Komisji - *Zmiany w tymczasowych ramach środków pomocy państwa w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19* (Dz. Urz. UE C112 I/1 z 4.04.2020 r.);

pomoc antykryzysowa - pomoc udzielana zgodnie w warunkami dopuszczalności określonymi w Komunikacie Komisji;

Prawo przedsiębiorców – ustawa z dnia 6 marca 2018 r. – *Prawo przedsiębiorców* (Dz. U. z 2019 r. z późn. zm.);

rozporządzenie 651/2014 – rozporządzenie Komisji (UE) nr 651/2014 uznające niektóre kategorie pomocy za zgodne z rynkiem wewnętrznym w zastosowaniu art. 107 i 108 Traktatu (Dz. Urz. UE L 187 z 26.06.2014 r.);

sekcja – odpowiednia sekcja Komunikatu Komisji;

ustawa antykryzysowa – ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 374 z późn. zm.);

ustawa OPP - ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2019 r. poz. 688 z późn. zm).

Wyjaśnienia dotyczą czterech rodzajów wsparcia, o których mowa w art. 15zzb-15zze ustawy antykryzysowej, tj.:

art. 15zzb – dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenia społeczne, przyznawane przez starostę przedsiębiorcom w rozumieniu art. 4 ust. 1 lub 2 Prawa przedsiębiorców, posiadających status mikro-, małego albo średniego przedsiębiorcy w rozumieniu Prawa przedsiębiorców,

art. 15zzc – dofinansowanie części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej, przyznawane przez starostę przedsiębiorcom będącym osobami fizycznymi niezatrudniającymi pracowników;

art. 15zzd – jednorazowa pożyczka umarzalna na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej, udzielana przez starostę mikroprzedsiębiorcom w rozumieniu Prawa przedsiębiorców.

art. 15zze – dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenia społeczne, przyznawane przez starostę organizacji pozarządowej lub podmiotowi, o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy OPP.

1. Jakiego rodzaju pomocą są środki, o których mowa w art. 15zzb-15zze ustawy antykryzysowej?

Zgodnie z art. 15zzzh ustawy antykryzysowej, wsparcie, o którym mowa w art. 15zzb-15zze stanowi pomoc publiczną mającą na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce w rozumieniu Komunikatu Komisji. Pomoc ta została notyfikowana Komisji, która w dniu 23 kwietnia 2020 r. wydała decyzję uznającą tę pomoc za zgodną z rynkiem wewnętrznym.

Jak wynika z postanowień decyzji Komisji, wsparcie o którym mowa w:

- **art. 15zzd** ustawy antykryzysowej stanowi „pomoc w formie dotacji bezpośrednich, zaliczek zwrotnych lub korzyści podatkowych” (**sekcja 3.1**),
- **art. 15zzb, art. 15zzc** oraz **art. 15zze** ustawy antykryzysowej stanowi „pomoc w formie subsydiowania wynagrodzeń pracowników w celu uniknięcia zwolnień podczas epidemii COVID-19” (**sekcja 3.10**).

Poza warunkami określonymi bezpośrednio w art. 15zzb-15zze ustawy antykryzysowej, wsparcie to musi być udzielane zgodnie z warunkami określonymi w odpowiednich sekcjach Komunikatu Komisji (przy czym sama konstrukcja ww. środków sprawia, że większość tych warunków jest już automatycznie spełniona).

2. Pojęcie przedsiębiorcy w kontekście limitu pomocy z sekcji 3.1.

Zgodnie z pkt. 22 lit. a) i 23 lit. a) Komunikatu Komisji, łączna kwota pomocy z sekcji 3.1 nie może przekraczać 800 tys. EUR/120 tys. EUR/100 tys. EUR na przedsiębiorstwo. Jak potwierdziła Komisja w trakcie procesu notyfikacji, przez przedsiębiorstwo należy rozumieć w tym przypadku **grupę podmiotów powiązanych w rozumieniu art. 3 Załącznika 1 do rozporządzenia 651/2014**. Oznacza to, że badając przysługujący beneficjentowi limit pomocy z sekcji 3.1, należy wziąć pod uwagę wszelką wcześniejszą pomoc z sekcji 3.1 otrzymaną przez beneficjenta oraz podmioty z nim powiązane (bierze się pod uwagę zarówno powiązania formalne, jak i występujące za pośrednictwem osób fizycznych lub grup osób fizycznych działających wspólnie).

3. Pojęcie przedsiębiorcy a wsparcie, o którym mowa w art. 15zzb-15zze ustawy antykryzysowej.

Komunikat Komisji nie uzależnia możliwości udzielenia pomocy z sekcji 3.1 lub 3.10 od posiadania przez przedsiębiorcę konkretnego statusu (np. MŚP). Dla pomocy z sekcji 3.10 status przedsiębiorcy jest całkowicie irrelevantny. W przypadku sekcji 3.1 niezbędne jest jednak ustalenie pojęcia przedsiębiorcy w rozumieniu art. 3 załącznika 1 do rozporządzenia 651/2014 (por. pkt 2 powyżej) w celu monitorowania nieprzekroczenia odpowiedniego limitu 800 tys. EUR/120 tys. EUR/100 tys. EUR. Ponadto, dla celów informacyjnych, konieczne jest wskazanie w sprawozdaniu przekazywanym za pośrednictwem aplikacji SHRIMP statusu przedsiębiorstwa w rozumieniu załącznika 1 do rozporządzenia 651/2014.

Zgodnie natomiast z przepisami ustawy antykryzysowej, o wsparcie mogą ubiegać się:

- art. 15zzb – przedsiębiorcy w rozumieniu art. 4 ust. 1 lub 2 Prawa przedsiębiorców, będący mikro-, małym lub średnim przedsiębiorcom w rozumieniu Prawa przedsiębiorców;
- art. 15zzc – przedsiębiorca będący osobą fizyczną niezatrudniającą pracowników,

- art. 15zzd – mikroprzedsiębiorca, o którym mowa w art. 7 ust. 1 pkt 1 Prawa przedsiębiorców;
- art. 15zze – organizacja pozarządowa lub podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 1 ustawy OPP.

W związku z tym, ubiegając się o wsparcie, o którym mowa w art. 15zzb-15zze ustawy antykryzysowej, konieczne jest posługiwanie się w różnych celach kilkoma odmiennymi koncepcjami przedsiębiorstwa, tj.:

- **przedsiębiorstwo w rozumieniu załącznika 1 do rozporządzenia 651/2014** – informacja istotna tylko dla celów sprawozdawczych, nie wpływa na możliwość udzielenia pomocy antykryzysowej;
- **przedsiębiorstwo w rozumieniu art. 3 załącznika 1 do rozporządzenia 651/2014** – informacja istotna tylko w przypadku wsparcia, o którym mowa w art. 15zzd ustawy antykryzysowej (pomoc z sekcji 3.1), w celu ustalenia grupy podmiotów, którym przysługuje wspólny limit 800 tys. EUR/120 tys. EUR/100 tys. EUR. Jeśli udzielenie tej pomocy któremukolwiek z członków grupy skutkowałoby przekroczeniem ww. limitu, pomoc nie może być udzielona lub – jeszcze przed jej przyznaniem - może zostać pomniejszona tak, aby jej wartość mieściła się w dostępnym limicie;
- **przedsiębiorca/MŚP w rozumieniu Prawa przedsiębiorców** – informacja istotna dla ustalenia beneficjenta wsparcia z art. 15zzb-15zzd ustawy antykryzysowej. Niewpisywanie się w odpowiednią definicję przedsiębiorcy, wskazaną w tych przepisach, wyklucza możliwość udzielenia pomocy antykryzysowej (przesłanka określona przez ustawodawcę krajowego, nie wynika z przepisów o pomocy publicznej; wątpliwości w zakresie spełniania tej przesłanki powinien rozstrzygać organ udzielający wsparcia).

4. Zasady kumulacji pomocy antykryzysowej.

Szczegółowe zasady dotyczące kumulacji pomocy antykryzysowej zamieszczone zostały na stronie internetowej UOKiK (Pomoc Publiczna/Informacje ogólne/Covid-19 a pomoc publiczna/Wyjaśnienia).

Mając na uwadze przywołane zasady, wsparcie, o którym mowa w art. 15zzd ustawy antykryzysowej (pomoc z sekcji 3.1, która nie jest przyznawana w odniesieniu do konkretnych kosztów kwalifikowanych):

- może być kumulowane z każdą inną pomocą z sekcji 3.1 do limitu 800 tys. EUR/120 tys. EUR/100 tys. EUR;
- może być kumulowana z każdą pozostałą pomocą publiczną lub pomocą de minimis bez ograniczeń.

Mając na uwadze przepisy art. 15zzb ust. 12, art. 15zzc ust. 10 i art. 15zze ust. 11 ustawy antykryzysowej (pomoc z sekcji 3.10, przyznawana na konkretne koszty kwalifikowane), przedsiębiorca/organizacja pozarządowa lub podmiot, o którym mowa w ustawie OPP, nie może otrzymać dofinansowania w części, w której te same koszty zostały albo zostaną sfinansowane z innych środków publicznych. Tym samym, ustawodawca krajowy wykluczył możliwość kumulowania tych rodzajów pomocy – w przypadku, gdy dotyczą tych samych kosztów kwalifikowanych – z każdym innym wsparciem pochodzącym ze środków publicznych (beneficjent tego wsparcia mógł/

może otrzymać każdą inną pomoc publiczną lub pomoc de minimis, jeśli przyznawana ona była/ będzie na inne koszty kwalifikowane).

5. Pomoc z sekcji 3.1 a pomoc de minimis.

Pomoc z sekcji 3.1 jest czymś odrębnym od pomocy de minimis. Oznacza to, że;

- do limitu 800 tys. EUR, o którym mowa w pkt. 22a Komunikatu Komisji, nie wlicza się wartości pomocy de minimis, a do limitu pomocy de minimis nie wlicza się wartości pomocy z sekcji 3.1;
- pomimo wyczerpania limitu pomocy de minimis, przedsiębiorca może ubiegać się o pomoc z sekcji 3.1;
- przedsiębiorca może otrzymać 800 tys. EUR pomocy z sekcji 3.1 oraz 200 tys. EUR pomocy de minimis (łącznie 1 mln EUR).

6. Pomoc z sekcji 3.1 a środek niestanowiący pomocy publicznej/pomocy de minimis.

Przyznanie beneficjentowi wsparcia, które nie stanowi pomocy publicznej ani pomocy de minimis nie wpływa na przysługujący mu limit pomocy z sekcji 3.1 ani limit pomocy de minimis. Oznacza to, że przedsiębiorca, który otrzymał wsparcie niestanowiące pomocy publicznej ani pomocy de minimis może otrzymać jeszcze 800 tys. EUR pomocy z sekcji 3.1 oraz 200 tys. EUR pomocy de minimis.

7. Obowiązek prowadzenia rozdzielności rachunkowej pomiędzy różnymi rodzajami działalności.

Zgodnie z pkt. 22-23a Komunikatu Komisji, przedsiębiorca może uzyskać pomoc z sekcji 3.1 w łącznej wysokości:

- 100 tys. EUR – gdy prowadzi działalności w sektorze produkcji podstawowej produktów rolnych,
- 120 tys. EUR – gdy prowadzi działalność w sektorze rybołówstwa i akwakultury,
- 800 tys. EUR – w pozostałych przypadkach.

Jeżeli przedsiębiorstwo prowadzi działalność w kilku ww. sektorach, do których zastosowanie mają różne limity, państwo członkowskie ma obowiązek zapewnić, za pomocą odpowiednich środków, takich jak rozdzielną księgowość, aby odpowiedni pułap był przestrzegany w przypadku każdej z tych działalności.

Brak zapewnienia rozdzielności rachunkowej nie wyklucza automatycznie możliwości uzyskania pomocy z sekcji 3.1. Przedsiębiorca, który prowadzi poza zwykłą działalnością gospodarczą również działalność w sektorze produkcji podstawowej produktów rolnych lub rybołówstwa i akwakultury, jeśli:

- ma zapewnioną rozdzielność rachunkową – może otrzymać:
 - 800 tys. EUR pomocy w związku z prowadzoną przez niego zwykłą działalnością gospodarczą,

- 120 tys. EUR pomocy w związku z działalnością w sektorze rybołówstwa i akwakultury,
- 100 tys. EUR pomocy w związku z działalnością prowadzoną w sektorze produkcji podstawowej produktów rolnych,

przy czym łączna kwota pomocy przyznanej mu na poszczególne rodzaje działalności nie może przekroczyć 800 tys. EUR,

- nie ma zapewnionej rozdzielności rachunkowej - może otrzymać pomoc związaną z jego zwykłą działalnością gospodarczą, ale nie do limitu 800 tys. EUR, ale do limitu właściwego dla pomocy w odniesieniu do sektora produkcji podstawowej produktów rolnych (100 tys. EUR) lub rybołówstwa i akwakultury (120 tys. EUR) - w zależności, którą z tych działalności prowadzi.

Przykładowo zatem, jeśli przedsiębiorca prowadzi zwykłą działalność gospodarczą oraz działalność w sektorze rybołówstwa i akwakultury:

- przy prowadzeniu rozdzielności rachunkowej może uzyskać 800 tys. EUR, w tym 120 tys. pomocy na działalność w sektorze rybołówstwa i akwakultury;
- przy braku rozdzielności rachunkowej może uzyskać 120 tys. EUR pomocy na oba rodzaje działalności.

Rodzaj prowadzonej działalności gospodarczej jest natomiast obojętny z punktu widzenia pomocy z sekcji 3.10. Oznacza to, że niezależnie od tego, czy przedsiębiorca prowadzi rozdzielność rachunkową różnych rodzajów prowadzonej przez siebie działalności gospodarczej czy nie, może otrzymać pomoc, o której mowa w art. 15zzb, art. 15zcc i art. 15zze ustawy anty kryzysowej.

8. Zakaz udzielania pomocy podmiotowi znajdującemu się w trudnej sytuacji ekonomicznej.

Zgodnie z pkt. 22c Komunikatu Komisji, pomoc nie może być przyznana przedsiębiorstwom, które w dniu 31 grudnia 2019 r. znajdowały się już w trudnej sytuacji w rozumieniu art. 2 pkt 18 rozporządzenia 651/2014.

Oznacza to, że pomoc z sekcji 3.1 Komunikatu Komisji:

- nie może być udzielona przedsiębiorcy, który był w trudnej sytuacji na dzień 31 grudnia 2019 r. (nawet jeśli hipotetycznie na moment udzielenia pomocy byłby w dobrej sytuacji);
- może być udzielona przedsiębiorcy, który obecnie znajduje się w trudnej sytuacji, pod warunkiem, że nie był w trudnej sytuacji na dzień 31 grudnia 2019 r. (zakłada się bowiem, że pogorszenie sytuacji ekonomicznej przedsiębiorstwa było wynikiem zaburzeń w gospodarce spowodowanych epidemią COVID-19).

Analogicznego zakazu nie ma natomiast w przypadku pomocy z sekcji 3.10. **Oznacza to, że udzielając wsparcia, o którym mowa w art. 15zzb, art. 15zcc i art. 15zze ustawy anty kryzysowej nie trzeba w ogóle badać sytuacji ekonomicznej przedsiębiorcy.**

9. Jaka jest wartość pomocy w przypadku pożyczki z art. 15zdz ustawy antykryzysowej?

Zgodnie z pkt. 22a Komunikatu Komisji, pomoc można przyznać w formie dotacji bezpośrednich, korzyści podatkowych i korzystnych warunków płatności bądź w innych formach, takich jak zaliczki zwrotne, gwarancje, pożyczki i kapitał własny, pod warunkiem, że łączna wartość nominalna takich środków pozostanie poniżej całkowitego pułapu wynoszącego 800 tys. EUR na przedsiębiorstwo; wszystkie dane liczbowe muszą zostać podane w kwotach brutto, tj. przed odliczeniem podatków lub innych opłat.

W związku z tym, że do monitorowania ww. limitu bierze się pod uwagę wartości nominalne, a także biorąc pod uwagę fakt, że w decyzji Komisji pożyczka, o której mowa w art. 15zdz ustawy antykryzysowej została zakwalifikowana jako „zaliczka zwrotna”, wartością tej pomocy jest wartość nominalna pożyczki (bez odsetek). Przykładowo, jeżeli przedsiębiorcy udzielono pożyczkę w wysokości 3 tys. PLN, wartością pomocy będzie kwota 3 tys. PLN.

W przypadku umorzenia pożyczki, o którym mowa w art. 15zdz ust. 7 ustawy antykryzysowej, kwota pomocy nie podlega korekcie (pomocą pozostaje wartość umorzonych pożyczki).

W przypadku natomiast konieczności dokonania spłaty pożyczki przez przedsiębiorcę, po jej spłaceniu, należy skorygować wartość udzielonej pomocy (wartością pomocy będzie różnica pomiędzy oprocentowaniem rynkowym a oprocentowaniem, o którym mowa w art. 15zdz ust. 4 ustawy antykryzysowej).

10. Czy pomoc z art. 15zdb, 15zdc i 15ze ustawy antykryzysowej podlega dyskontowaniu?

Zgodnie z pkt. 22a Komunikatu Komisji, w celu monitorowania limitu 800 tys. EUR bierze się pod uwagę łączną wartość nominalną wszystkich środków przyznanych zgodnie z warunkami określonymi w sekcji 3.1; wszystkie dane liczbowe muszą zostać podane w kwotach brutto, tj. przed odliczeniem podatków lub innych opłat. Tym samym istotna jest tu wyłącznie wartość nominalna pomocy, nie podlegająca dyskontowaniu. W odniesieniu do pomocy określonej w sekcji 3.10, Komisja w ogóle nie wymaga natomiast monitorowania takiej pomocy (mimo to, zgodnie z przepisami krajowymi pomoc ta również powinna być sprawozdawana za pomocą aplikacji SHRIMP – por. pkt 12 poniżej).

W związku z powyższym, a także mając na uwadze tymczasowy charakter Komunikatu Komisji oraz konieczność szybkiego wdrażania pomocy antykryzysowej w celu wsparcia gospodarki w kontekście trwającej epidemii COVID-19, **nie należy dyskontować pomocy udzielanej na podstawie art. 15zdb, 15zdc i 15ze ustawy antykryzysowej**, ponieważ dyskontowanie udzielanej pomocy spowodowałoby niepotrzebne, nadmierne obciążenia administracyjne i opóźnienia.

11. Rezygnacja z dochodzenia odsetek a pomoc publiczna.

Zgodnie z art. 15zdb ust. 9, art. 15zdc ust. 7 i art. 15ze ust. 8 ustawy antykryzysowej, dofinansowanie zwraca się bez odsetek. Ta sama zasada odnosi się do wszystkich beneficjentów, znajdujących się w porównywalnej sytuacji faktycznej i prawnej - każdy beneficjent zobowiązany do zwrotu otrzymanego dofinansowania, zwraca je bez odsetek z mocy samej ustawy. W związku z tym, rezygnacja z naliczania odsetek przy zwrocie pomocy, o którym mowa w ww. przepisach, ma charakter generalny i nie stanowi dodatkowej pomocy publicznej ani pomocy de minimis.

12. Czy pomoc antykryzysowa podlega sprawozdawaniu za pośrednictwem aplikacji SHRIMP?

Pomoc antykryzysowa (w tym pomoc z sekcji 3.1 i sekcji 3.10), tak jak każda inna pomoc publiczna, musi być sprawozdana w terminie 7 dni od jej udzielenia za pośrednictwem aplikacji SHRIMP.

Kody, które należy stosować w tym przypadku przy przysyłaniu sprawozdań z wykorzystaniem aplikacji SHRIMP są następujące:

- **kod 2.33** - ustawa z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych;

art. 15zzb, art. 15ztc, art. 15zze ustawy antykryzysowej:

- **kod a18.5** - pozostała pomoc antykryzysowa (Sekcja 3.10);
- **kod A1.1** – dotacja i inne bezzwrotne świadczenia;

art. 15zzd ustawy antykryzysowej:

- **kod a18.1** - pomoc rekompensująca negatywne konsekwencje ekonomiczne związane z COVID-19, udzielana w ramach limitu 800 000 EUR na przedsiębiorcę (Sekcja 3.1);
- **kod C1.4** – pożyczka warunkowo umorzona (wartość pożyczki stanowi kwotę nominalną pomocy i jednocześnie kwotę pomocy brutto).

Jednocześnie, należy wyjaśnić, że w chwili obecnej trwają prace legislacyjne dotyczące zmiany rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 sierpnia 2008 r. w sprawie sprawozdań o udzielonej pomocy publicznej, informacji o nieudzieleniu takiej pomocy oraz sprawozdań o zaległościach przedsiębiorców we wpłatach świadczeń należnych na rzecz sektora finansów publicznych (Dz. U z 2016 r., poz. 1871) w zakresie wprowadzenia nowych kodów ustaw oraz przeznaczeń pomocy. Sprawozdania o pomocy antykryzysowej można sporządzić już teraz w aplikacji SHRIMP, z zastosowaniem podanych kodów, natomiast ich przesłanie będzie możliwe dopiero po nowelizacji rozporządzenia sprawozdawczego.

Dalsze wyjaśnienia w zakresie sprawozdawania ww. pomocy będą systematycznie zamieszczone na stronie internetowej UOKiK (Pomoc Publiczna/Informacje ogólne/Covid-19 a pomoc publiczna/Sprawozdawczość).

13. Czy należy wydawać zaświadczenia o pomocy antykryzysowej?

Nie przewiduje się wydania rozporządzenia określającego wzór zaświadczenia dotyczącego pomocy antykryzysowej. Oznacza to, że nie ma potrzeby wydawania zaświadczeń o pomocy antykryzysowej, a w konsekwencji żądania przedstawiania takich zaświadczeń od przedsiębiorców.

Niezbędne jest jednak, aby ubiegając się o pomoc z sekcji 3.1 przedsiębiorca przedstawiał oświadczenie o otrzymanej wcześniej pomocy z tej sekcji. Weryfikacja prawdziwości takiego oświadczenia może odbywać się na podstawie danych dostępnych w aplikacji SUDOP.

Jednocześnie należy podkreślić, że wzór zaświadczenia określony rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 20 marca 2007 r. w sprawie zaświadczeń o pomocy *de minimis* i pomocy *de minimis* w rolnictwie lub rybołówstwie (Dz. U. Nr 53, poz. 354, ze zm.), znajduje zastosowanie wyłącznie

w przypadku pomocy de minimis. **Nie należy stosować go zatem w przypadku pomocy antykryzysowej.**